

Συλλογή της Νομολογίας

Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-302/20, T-303/20 και T-307/20

Antonio Del Valle Ruiz κ.λπ.
κατά
Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης

Απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου (τρίτο πενταμελές τμήμα) της 22ας Νοεμβρίου 2023

«Οικονομική και Νομισματική Ένωση – Τραπεζική Ένωση – Ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων (ΕΜΕ) – Εξυγίανση της Banco Popular Español – Απόφαση του ΕΣΕ να μη χορηγήσει αποζημίωση στους μετόχους και τους πιστωτές τους οποίους αφορούν οι δράσεις εξυγίανσης – Δικαίωμα της ιδιοκτησίας – Δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης – Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής – Αποτίμηση σχετικά με τη διαφορετική μεταχείριση – Ανεξαρτησία του εκτιμητή»

1. Οικονομική και νομισματική πολιτική – Οικονομική πολιτική – Ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων – Έγκριση καθεστώτος εξυγίανσης – Εξουσία εκτιμήσεως του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (ΕΣΕ) – Έκταση – Αγωγή αποζημίωσης των μετόχων και των πιστωτών – Εκτίμηση ιδιαιτέρως περίπλοκων πραγματικών στοιχείων επιστημονικής και τεχνικής φύσεως – Περίπλοκες οικονομικές εκτιμήσεις – Ευρεία εξουσία εκτιμήσεως – Δικαστικός έλεγχος – Όρια – Πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως – Βάρος αποδείξεως (Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 41 § 2, στοιχείο α')

(βλ. σκέψεις 34-40)

2. Οικονομική και νομισματική πολιτική – Οικονομική πολιτική – Ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων – Έγκριση καθεστώτος εξυγίανσης – Μηχανισμός αποζημίωσης των μετόχων και των πιστωτών – Μέθοδος αποτίμησης της μεταχείρισης των μετόχων και των πιστωτών στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας – Κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας – Έννοια – Εκκαθάριση της οντότητας – Εμπίπτει – Πτωχευτικός συμβιβασμός με τους πιστωτές – Δεν εμπίπτει – Σενάριο της συνεχιζόμενης δραστηριότητας – Δεν εμπίπτει (Κανονισμός 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 20 §§ 16 έως 18)

(βλ. σκέψεις 64, 66, 70, 72)

3. Οικονομική και νομισματική πολιτική – Οικονομική πολιτική – Ενιαίος μηχανισμός εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων – Έγκριση καθεστώτος εξυγίανσης – Μηχανισμός αποζημίωσης των μετόχων και των

πιστωτών – Μέθοδος αποτίμησης της μεταχείρισης των μετόχων και των πιστωτών στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας – Ημερομηνία αναφοράς για την εφαρμογή της μεθόδου – Ημερομηνία της εξυγίανσης της οντότητας
(Κανονισμός 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 20 §§ 17 και 18)

(βλ. σκέψη 100)

4. *Θεμελιώδη δικαιώματα – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων – Δικαίωμα χρηστής διοικήσεως – Δικαίωμα ακροάσεως – Περιεχόμενο – Μηχανισμός αποζημίωσης των μετόχων και των πιστωτών οντότητας υποκείμενης σε δράση εξυγίανσης – Απουσία ειδικών διατάξεων όσον αφορά το δικαίωμα ακροάσεως – Περιθώριο εκτιμήσεως του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (ΕΣΕ) – Επιτρέπεται*
(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρο 41 § 2, στοιχείο α'· κανονισμός 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 18)

(βλ. σκέψεις 141-143, 146, 147, 150)

5. *Θεμελιώδη δικαιώματα – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων – Δικαίωμα της ιδιοκτησίας – Περιεχόμενο – Πτώχευση ή πιθανή πτώχευση πιστωτικού ιδρύματος – Καθεστώς εξυγίανσης που προβλέπει απομείωση και μετατροπή των κεφαλαιακών μέσων του εν λόγω ιδρύματος – Μηχανισμός που εγγυάται δίκαιη αποζημίωση των μετόχων ή των πιστωτών – Επιτρέπεται*
(Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άρθρα 17 § 1 και 52 § 1· κανονισμός 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 1, στοιχείο ζ', άρθρο 18 και άρθρο 76 § 1, στοιχείο ε')

(βλ. σκέψεις 198-200)

Σύνοψη

Στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-302/20, T-303/20 και T-307/20 και στην υπόθεση T-304/20, οι προσφεύγοντες είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία ήταν μέτοχοι της Banco Popular Español, SA (στο εξής: Banco Popular) πριν από την έγκριση καθεστώτος εξυγίανσης της τελευταίας. Αντιθέτως, στην υπόθεση T-330/20, οι προσφεύγοντες είναι επενδυτικά κεφάλαια τα οποία, πριν από τη θέσπιση του ίδιου αυτού καθεστώτος, κατείχαν κεφαλαιακά μέσα, με εξαίρεση έναν εξ αυτών, ο οποίος υπεισήλθε στα δικαιώματα οντότητας που κατείχε ομόλογα της Banco Popular.

Στις 7 Ιουνίου 2017, η εκτελεστική σύνοδος του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (ΕΣΕ) ενέκρινε, βάσει του κανονισμού 806/2014¹, καθεστώς εξυγίανσης της Banco Popular², το οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδέχθηκε αυθημερόν³.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποίησης του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ 2014, L 225, σ. 1).

² Απόφαση SRB/EES/2017/08, περί εγκρίσεως καθεστώτος εξυγίανσης για την Banco Popular (στο εξής: καθεστώς εξυγίανσης).

³ Απόφαση (ΕΕ) 2017/1246 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την αποδοχή του καθεστώτος εξυγίανσης για την Banco Popular (ΕΕ 2017, L 178, σ. 15).

Πριν από την έγκριση του καθεστώτος αυτού, το ΕΣΕ είχε αναθέσει στο γραφείο Deloitte Réviseurs d'Entreprises, ως εκτιμητή (στο εξής: γραφείο εκτιμήσεων), τη διενέργεια αποτίμησης της Banco Popular, πριν από ενδεχόμενη εξυγίανση, καθώς και την αποτίμηση σχετικά με τη διαφορετική μεταχείριση, μετά από ενδεχόμενη εξυγίανση. Στις 6 Ιουνίου 2017, το γραφείο εκτιμήσεων υπέβαλε στο ΕΣΕ αποτίμηση (στο εξής: αποτίμηση 2), σκοπός της οποίας ήταν να εκτιμηθεί η αξία των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων της Banco Popular, να εκτιμηθεί η μεταχείριση της οποίας θα είχαν τύχει οι μέτοχοι και οι πιστωτές εάν η Banco Popular είχε υπαχθεί στην κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας καθώς και να παρασχεθούν τα στοιχεία βάσει των οποίων θα λαμβανόταν απόφαση σχετικά με τις μετοχές και τους τίτλους ιδιοκτησίας που θα μεταβιβάζονταν και τα οποία θα καθιστούσαν εφικτό στο ΕΣΕ τον καθορισμό των εμπορικών όρων για τους σκοπούς του εργαλείου πώλησης των δραστηριοτήτων. Με το καθεστώς εξυγίανσης, το ΕΣΕ αποφάσισε να υποβάλει την Banco Popular σε διαδικασία εξυγίανσης, εκτιμώντας ότι πληρούνταν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις⁴. Μετά από διαφανή και ανοικτή διαδικασία πώλησης που διεξήχθη από την ισπανική αρχή εξυγίανσης, το Ταμείο για την ομαλή αναδιάρθρωση του τραπεζικού κλάδου (FROB), οι νέες μετοχές της Banco Popular μεταβιβάστηκαν στην Banco Santander SA.

Κατόπιν της έγκρισης του καθεστώτος εξυγίανσης, το γραφείο εκτιμήσεων διαβίβασε στο ΕΣΕ την αποτίμηση σχετικά με τη διαφορετική μεταχείριση⁵ (στο εξής: αποτίμηση 3) προκειμένου να καθοριστεί αν οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές θα είχαν τύχει καλύτερης μεταχείρισης αν η Banco Popular είχε υπαχθεί σε κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας σε σχέση με εκείνη που τους επιφυλάχθηκε λόγω της εξυγίανσης. Η αποτίμηση αυτή πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο σεναρίου εκκαθάρισης, κατ'εφαρμογήν της ισπανικής νομοθεσίας, κατά τον χρόνο έγκρισης του καθεστώτος εξυγίανσης. Το γραφείο εκτιμήσεων έκρινε ότι η κίνηση κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας θα είχε οδηγήσει σε μη προγραμματισμένη εκκαθάριση. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν αναμενόταν καμία ανάκτηση στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας και ότι, ως εκ τούτου, δεν υφίστατο διαφορετική μεταχείριση σε σχέση με τη μεταχείριση που προέκυπτε από τη δράση εξυγίανσης.

Εν συνεχεία, για να μπορέσει να λάβει τελική απόφαση σχετικά με την αναγκαιότητα ή μη καταβολής αποζημίωσης στους θιγόμενους μετόχους και πιστωτές μέσω του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης⁶, το ΕΣΕ τούς κάλεσε να του γνωστοποιήσουν το ενδιαφέρον τους να ασκήσουν το δικαίωμά τους ακρόασης, λαμβανομένης υπόψη της προκαταρκτικής απόφασής του επί του ζητήματος αυτού⁷, με την οποία κατέληγε στο συμπέρασμα, υπό το πρίσμα της αποτίμησης 3, ότι δεν ήταν υποχρεωμένο να τους καταβάλει αποζημίωση. Η διαδικασία σχετικά με το δικαίωμα ακρόασης διεξήχθη σε δύο διαδοχικά στάδια, ήτοι στο στάδιο της εγγραφής, κατά το οποίο οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές κλήθηκαν να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους για την άσκηση του δικαιώματος ακρόασης, και στη συνέχεια στο στάδιο της διαβούλευσης, κατά το οποίο τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα μπορούσαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της προκαταρκτικής απόφασης στην οποία είχε επισυναφθεί το μη εμπιστευτικό κείμενο της αποτίμησης 3.

⁴ Δυνάμει του άρθρου 18, παράγραφος 1, του κανονισμού 806/2014.

⁵ Κατά το άρθρο 20, παράγραφοι 16 έως 18, του κανονισμού 806/2014.

⁶ Δυνάμει του άρθρου 76, παράγραφος 1, στοιχείο ε', του κανονισμού 806/2014.

⁷ Προκαταρκτική απόφαση του ΕΣΕ για το αν πρέπει να χορηγηθεί αποζημίωση στους μετόχους και τους πιστωτές σε σχέση με τις δράσεις εξυγίανσης που έχουν πραγματοποιηθεί για την Banco Popular Español και την έναρξη της διαδικασίας ακρόασης (SRB/EES/2018/132) (στο εξής: προκαταρκτική απόφαση).

Μετά το εν λόγω στάδιο διαβούλευσης, το ΕΣΕ εξέτασε τις κρίσιμες παρατηρήσεις και έλαβε από το γραφείο εκτιμήσεων διευκρινιστικό έγγραφο με το οποίο το γραφείο αυτό επιβεβαίωσε ότι η στρατηγική και τα διάφορα υποθετικά σενάρια εκκαθάρισης που περιγράφονται λεπτομερώς στην αποτίμηση 3, καθώς και οι μεθοδολογίες που ακολουθήθηκαν και οι αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν, εξακολουθούσαν να ισχύουν.

Στις 17 Μαρτίου 2020, το ΕΣΕ εξέδωσε την απόφαση SRB/EES/2020/52, σχετικά με το αν πρέπει να χορηγηθεί αποζημίωση στους μετόχους και τους δανειστές σε σχέση με τις πραγματοποιηθείσες δράσεις εξυγίανσης όσον αφορά την Banco Popular (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), με την οποία έκρινε ότι το γραφείο εκτιμήσεων ήταν ανεξάρτητο και ότι η αποτίμηση 3 ήταν σύμφωνη με το εφαρμοστέο νομικό πλαίσιο και ήταν επαρκώς αιτιολογημένη και πλήρης. Το ΕΣΕ παρουσίασε επίσης τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές καθώς και την αξιολόγησή τους και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε διαφορά μεταξύ της μεταχείρισης της οποίας έτυχαν πράγματι οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές και της μεταχείρισης της οποίας θα είχαν τύχει αν η Banco Popular είχε υπαχθεί σε κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας κατά την ημερομηνία της εξυγίανσης.

Με τις αποφάσεις του, με τις οποίες απορρίπτει τις τρεις προσφυγές που στηρίζονται στο άρθρο 263 ΣΛΕΕ, το Γενικό Δικαστήριο αποφαινεται, για πρώτη φορά, επί αιτήματος για την ακύρωση απόφασης του ΕΣΕ σχετικά με ενδεχόμενη αποζημίωση των θιγόμενων μετόχων και πιστωτών κατόπιν τραπεζικής εξυγίανσης. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο εξετάζει διάφορα καινοφανή ζητήματα που εγείρονται με τις τρεις προσφυγές, ιδίως όσον αφορά την εκτίμηση της κατάστασης των θιγόμενων μετόχων και πιστωτών στην περίπτωση κατά την οποία η Banco Popular θα είχε υπαχθεί σε κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας, την ανεξαρτησία του γραφείου εκτιμήσεων, το δικαίωμα ακρόασης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.

Εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου

Κατά πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τις αιτιάσεις με τις οποίες προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι παράνομη όσον αφορά την εξέταση του ζητήματος αν οι πρώην μέτοχοι της Banco Popular θα είχαν τύχει καλύτερης μεταχείρισης στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας.

Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει, αφενός, ότι από τις διατάξεις του κανονισμού 806/2014 προκύπτει σαφώς ότι η αναφορά⁸ στη μεταχείριση της οποίας θα είχαν τύχει οι μέτοχοι και οι πιστωτές της οντότητας αν αυτή είχε υπαχθεί σε κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας παραπέμπει στην υποθετική μεταχείρισή τους σε περίπτωση εκκαθάρισης της οντότητας. Αφετέρου, η μέθοδος αποτίμησης της εν λόγω μεταχείρισης που ορίζεται στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό 2018/344⁹ αντιστοιχεί στη ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του ιδρύματος και, επομένως, σε εκκαθάριση όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο 42, του κανονισμού 806/2014.

⁸ Κατά το άρθρο 20, παράγραφοι 16 έως 18, του κανονισμού 806/2014.

⁹ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2018/344 της Επιτροπής, της 14ης Νοεμβρίου 2017, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα που προσδιορίζουν τα κριτήρια σχετικά με τις μεθοδολογίες για την αποτίμηση της διαφοράς ως προς τη μεταχείριση κατά την εξυγίανση (ΕΕ 2018, L 67, σ. 3).

Δεύτερον, για να διαπιστωθεί η ύπαρξη διαφορετικής μεταχείρισης, η σύγκριση αφορά την πραγματική μεταχείριση της οποίας έτυχαν οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές λόγω της εξυγίανσης καθώς και την εκτίμηση της κατάστασής τους στην περίπτωση που δεν θα είχε αναληφθεί η δράση εξυγίανσης, ήτοι στην περίπτωση εκκαθάρισης της οντότητας.

Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, στο πλαίσιο της εκτίμησης της διαφορετικής μεταχείρισης μετά από εξυγίανση που έχει αποφασιστεί από το FROB, το ισπανικό δίκαιο προβλέπει ότι το αντίστροφο σενάριο είναι ένα σενάριο εκκαθάρισης της οντότητας το οποίο λαμβάνει υπόψη τις διατάξεις της ισπανικής νομοθεσίας σχετικά με την εκκαθάριση. Εξ αυτών συνάγει ότι ο καθορισμός της διαφορετικής μεταχείρισης πρέπει να στηρίζεται σε σενάριο εκκαθάρισης, πράγμα το οποίο αποκλείει τη δυνατότητα σεναρίου στηριζόμενου σε συνεχιζόμενη δραστηριότητα της οντότητας ή σε πτωχευτικό συμβιβασμό με τους πιστωτές.

Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το αντίστροφο σενάριο εκκαθάρισης που προβλέπεται στην αποτίμηση 3 έπρεπε να προσδιοριστεί υπό το πρίσμα της κατάστασης της Banco Popular κατά την ημερομηνία της εξυγίανσης. Κατά την ημερομηνία αυτή, η Banco Popular δεν ήταν σε θέση να συνεχίσει τις δραστηριότητές της λόγω της κατάστασης της ρευστότητάς της, του γεγονότος ότι βρισκόταν σε σημείο πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης και της πιθανής ανάκλησης της τραπεζικής άδειας λειτουργίας της, και, για τον λόγο αυτό, δεν υπήρχε προοπτική ούτε πτωχευτικού συμβιβασμού ούτε σεναρίου αφερεγγυότητας με βάση την παραδοχή ότι η επιχείρηση θα τελούσε υπό συνθήκες συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

Ομοίως, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει το επιχείρημα ότι το γραφείο εκτιμήσεων όφειλε να έχει πραγματοποιήσει αποτίμηση της Banco Popular εξετάζοντας την πώληση του ιδρύματος στο σύνολό του ή ανά παραγωγικές μονάδες, δεδομένου ότι η πώληση αυτή προϋποθέτει συνέχιση των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Επομένως, το γραφείο εκτιμήσεων δεν υπέπεσε σε πλάνη καθόσον χρησιμοποίησε μεθοδολογία στηριζόμενη σε σενάριο εκκαθάρισης και στην πώληση των στοιχείων του ενεργητικού μεμονωμένα ή ανά χαρτοφυλάκιο.

Πέμπτον, η προσβαλλόμενη απόφαση δεν ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως ούτε όσον αφορά τη συνεκτίμηση μιας μέγιστης διάρκειας επτά ετών για τη διαδικασία εκκαθάρισης, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, του σκοπού να πραγματοποιηθεί η εκκαθάριση εντός εύλογης προθεσμίας καθώς και των αβεβαιοτήτων που προκαλεί μια παρατεταμένη διάρκεια εκκαθάρισης, αλλά ούτε όσον αφορά την αποτίμηση των χαρτοφυλακίων εξυπηρετούμενων και μη εξυπηρετούμενων δανείων, των θυγατρικών της Banco Popular που δραστηριοποιούνταν στον τομέα των ακινήτων, καθώς και των νομικών κινδύνων.

Κατά δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τον λόγο ακυρώσεως που στηρίζεται σε έλλειψη ανεξαρτησίας του γραφείου εκτιμήσεων.

Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι οι περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης, αφενός, δεν αποδεικνύουν ότι το γραφείο εκτιμήσεων, διενεργώντας την αποτίμηση 3, επηρεάστηκε από το γεγονός ότι το ίδιο είχε πραγματοποιήσει και την αποτίμηση 2 και, αφετέρου, αντικρούουν το επιχείρημα ότι μπορούσε να δοθεί η εύλογη εντύπωση ότι το γραφείο αυτό στερούνταν αντικειμενικότητας ή αμεροληψίας.

Πράγματι, στην αποτίμηση 3, η ανάλυση της διαφορετικής μεταχείρισης βασίζεται στην πραγματική μεταχείριση της οποίας έτυχαν οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές μετά το πέρας της εξυγίανσης. Η αποτίμηση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της Banco Popular η οποία περιλαμβάνεται στο πρώτο μέρος της αποτίμησης 2 δεν ελήφθη υπόψη στην αποτίμηση 3 και, ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να επηρεάσει το γραφείο εκτιμήσεων κατά τη διενέργεια της τελευταίας αυτής αποτίμησης.

Επιπλέον, η αποτίμηση 2 περιείχε πολλές επιφυλάξεις ως προς την αξιοπιστία της προσομοίωσης του σεναρίου εκκαθάρισης. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την αιτίαση ότι το γραφείο εκτιμήσεων, προκειμένου να προστατεύσει την επαγγελματική του φήμη, έκρινε ότι δεσμεύεται από τα συμπεράσματα της αποτίμησης 2 όταν διενήργησε την αποτίμηση 3.

Εκτός αυτού, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει το επιχείρημα ότι το γραφείο εκτιμήσεων είχε παροτρυνθεί να αποφύγει οποιαδήποτε διόρθωση ή τροποποίηση των συμπερασμάτων της αποτίμησης 2, για τον λόγο ότι το επιχείρημα αυτό αντικρούεται από τις περιστάσεις υπό τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι αποτιμήσεις 2 και 3. Πράγματι, η αποτίμηση 3 στηριζόταν σε λεπτομερέστερες πληροφορίες από εκείνες που είχε στη διάθεσή του το γραφείο εκτιμήσεων κατά το στάδιο της αποτίμησης 2. Εξάλλου, το ΕΣΕ, ήδη από την παραλαβή της αποτίμησης 2, ήταν ενημερωμένο για το γεγονός ότι το γραφείο εκτιμήσεων θα έπρεπε να στηριχθεί σε νέα στοιχεία στην αποτίμηση 3 και, ως εκ τούτου, να τροποποιήσει την εκτίμηση στην οποία είχε προβεί στο πλαίσιο της προσομοίωσης του σεναρίου εκκαθάρισης. Στο πλαίσιο της αποτίμησης 3, το γραφείο εκτιμήσεων δεν αρκέστηκε στην επιβεβαίωση του αποτελέσματος της προσομοίωσης που περιλαμβανόταν στην αποτίμηση 2. Κατά τα λοιπά, το γεγονός και μόνον ότι το γραφείο εκτιμήσεων κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι το γραφείο αυτό θεώρησε ότι δεσμεύεται από την εκτίμηση στην οποία προέβη με την αποτίμηση 2 όταν διενήργησε την αποτίμηση 3.

Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει την αιτίαση με την οποία προβάλλεται ότι το ΕΣΕ όφειλε να έχει απευθυνθεί σε διαφορετικό εκτιμητή για τη διενέργεια αποτίμησης βάσει διαφορετικής μεθόδου, δεδομένου ότι η εκτίμηση της μεταχείρισης των θιγόμενων μετόχων και πιστωτών έπρεπε να πραγματοποιηθεί βάσει σεναρίου εκκαθάρισης. Ομοίως, καμία διάταξη του κανονισμού 806/2014 ή του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού 2016/1075 δεν απαγορεύει ρητώς την πραγματοποίηση των αποτιμήσεων 2 και 3 από τον ίδιο εκτιμητή.

Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τις αιτιάσεις με τις οποίες προβάλλεται έλλειψη ανεξαρτησίας του γραφείου εκτιμήσεων λόγω των φερόμενων δεσμών του με την Banco Popular και την Banco Santander.

Επί του ζητήματος αυτού, παρατηρεί ότι, κατά την ημερομηνία ορισμού του γραφείου εκτιμήσεων ως ανεξάρτητου εκτιμητή, αφενός, η ταυτότητα του αγοραστή δεν ήταν γνωστή και, ως εκ τούτου, δεν ήταν δυνατόν να ληφθούν υπόψη οι δεσμοί μεταξύ του γραφείου εκτιμήσεων και της Banco Santander και, αφετέρου, το γραφείο εκτιμήσεων δεν παρείχε πλέον υπηρεσίες λογιστικού ελέγχου στην Banco Santander.

Το Γενικό Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης της Banco Popular, το ΕΣΕ φρόντισε, όπως όφειλε, να διασφαλίσει ότι το γραφείο εκτιμήσεων πληρούσε τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας και, ειδικότερα, τις απαιτήσεις σχετικά με τη μη σύγκρουση συμφερόντων που προβλέπονται στον κατ' εξουσιοδότηση

κανονισμό 2016/1075¹⁰.

Επομένως, το ΕΣΕ δεν υπέπεσε σε σφάλμα καθόσον έκρινε ότι οι υπηρεσίες που παρείχε το γραφείο εκτιμήσεων τόσο στην Banco Popular όσο και στην Banco Santander δεν ήταν ικανές να επηρεάσουν την κρίση του εν λόγω γραφείου κατά τη διενέργεια της αποτίμησης 3 και, επομένως, δεν ήταν ικανές να καταδείξουν την ύπαρξη πραγματικών ή δυνητικών ουσιωδών συμφερόντων, κοινών ή αντικρουόμενων, με αυτές.

Ομοίως, κανένα επιχείρημα δεν θέτει υπό αμφισβήτηση τις εκτιμήσεις του ΕΣΕ σχετικά με την έλλειψη σύνδεσης μεταξύ, αφενός, των υπηρεσιών λογιστικού ελέγχου και των υπηρεσιών σχετικά με την ενσωμάτωση της Banco Popular που παρασχέθηκαν στην Banco Santander από το γραφείο εκτιμήσεων και, αφετέρου, των κρίσιμων στοιχείων για την αποτίμηση 3, η οποία αφορούσε μόνον την εκτίμηση της Banco Popular και όχι την εκτίμηση της Banco Santander.

Επιπλέον, οι προσφεύγοντες δεν εξηγούν με ποιον τρόπο οι υπηρεσίες αυτές που παρασχέθηκαν από το γραφείο εκτιμήσεων θα ήταν ικανές να επηρεάσουν ή θα μπορούσαν ευλόγως να θεωρηθούν ότι επηρεάζουν την κρίση του γραφείου εκτιμήσεων κατά τη διενέργεια της αποτίμησης 3.

Εξάλλου, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι προϋπόθεση για να διαπιστωθεί ότι το ΕΣΕ όφειλε να έχει λάβει υπόψη μια φαινόμενη έλλειψη αντικειμενικότητας ή αμεροληψίας του γραφείου εκτιμήσεων λόγω των δεσμών του με την Banco Santander είναι να αποδειχθεί ότι, όταν το πρώτο εκτίμησε, στην αποτίμηση 3, ότι οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές δεν θα είχαν τύχει καλύτερης μεταχείρισης στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας, είχε την πρόθεση να ευνοήσει την Banco Santander. Εκτός αυτού, ακόμη και αν υποθεθεί ότι το γραφείο εκτιμήσεων κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αποτίμηση 3, ότι οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές θα είχαν τύχει καλύτερης μεταχείρισης σε περίπτωση εκκαθάρισης της Banco Popular, η αποζημίωση που θα μπορούσε να προκύψει εντεύθεν θα τους καταβαλλόταν από το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης και όχι από την Banco Santander.

Επιπροσθέτως, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι το αποτέλεσμα της αποτίμησης 3 δεν ασκεί επιρροή στη νομιμότητα και τον θεμιτό χαρακτήρα της απόφασης περί υπαγωγής της Banco Popular σε διαδικασία εξυγίανσης ούτε και στο αποτέλεσμα της εξυγίανσης αυτής, ήτοι την πώλησή της στην Banco Santander, καθώς και ότι δεν μπορεί να έχει ως συνέπεια τη γένεση δικαιώματος αποζημίωσης των θιγόμενων μετόχων και πιστωτών έναντι της Banco Santander.

Το Γενικό Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, στο μέτρο που η αποτίμηση 3, ανεξαρτήτως του αποτελέσματός της, δεν μπορούσε να επηρεάσει την κατάσταση της Banco Santander, το γραφείο εκτιμήσεων δεν ήταν σε θέση να την ευνοήσει. Επομένως, οι δεσμοί μεταξύ τους δεν μπορούν να δημιουργήσουν εύλογη αμφιβολία ως προς την ύπαρξη ενδεχόμενης προκατάληψης ούτε να έχουν ως αποτέλεσμα την έλλειψη αντικειμενικότητας ή αμεροληψίας του γραφείου εκτιμήσεων. Οι δεσμοί αυτοί δεν συνιστούσαν περίσταση ικανή να θέσει υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία του γραφείου εκτιμήσεων για τη διενέργεια της αποτίμησης 3 και την ορθότητα του διορισμού του από το ΕΣΕ ως ανεξάρτητου εκτιμητή.

¹⁰ Δυνάμει του άρθρου 41 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2016/1075 της Επιτροπής, της 23ης Μαρτίου 2016, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για τον καθορισμό του περιεχομένου των σχεδίων ανάκαμψης, των σχεδίων εξυγίανσης και των σχεδίων εξυγίανσης ομίλων, των ελάχιστων κριτηρίων που πρέπει να αξιολογεί η αρμόδια αρχή όσον αφορά τα σχέδια ανάκαμψης και τα σχέδια ανάκαμψης ομίλων, των προϋποθέσεων για τη χρηματοπιστωτική στήριξη ομίλου, των απαιτήσεων για τους ανεξάρτητους εκτιμητές, της συμβατικής αναγνώρισης των εξουσιών απομείωσης και μετατροπής, των διαδικασιών και του περιεχομένου των απαιτήσεων κοινοποίησης και της ειδοποίησης αναστολής, καθώς και του τρόπου λειτουργίας των σωμάτων εξυγίανσης (ΕΕ 2016, L 184, σ. 1).

Κατά τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τον λόγο ακυρώσεως ο οποίος στηρίζεται σε φερόμενη προσβολή του δικαιώματος ακρόασης των μετόχων και των πιστωτών, ιδίως καθόσον το ΕΣΕ τούς επέβαλε την υποχρέωση να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σε έντυπο.

Συναφώς, πρώτον, υπενθυμίζει ότι ο σεβασμός του δικαιώματος ακρόασης πρέπει να διασφαλίζεται ακόμη και ελλείψει ρύθμισης η οποία να προβλέπει ρητώς την άσκηση του δικαιώματος αυτού και ότι ούτε ο κανονισμός 806/2014 ούτε ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) προβλέπουν ειδική διαδικασία για την άσκηση του δικαιώματος ακρόασης. Επομένως, η επιλογή του ΕΣΕ να χρησιμοποιήσει έντυπο για να συλλέξει τις παρατηρήσεις των θιγόμενων μετόχων και πιστωτών ενέπιπτε στο περιθώριο εκτίμησης που διαθέτει το ΕΣΕ κατά την οργάνωση της διαδικασίας αυτής, ώστε να παράσχει στους θιγόμενους μετόχους και πιστωτές τη δυνατότητα να ασκήσουν το δικαίωμά τους ακρόασης, υπό την επιφύλαξη ότι οι τελευταίοι θα ήταν σε θέση να ασκήσουν το δικαίωμά τους κατά τρόπο αποτελεσματικό και χρήσιμο.

Δεύτερον, εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο αφενός μεν παρατηρεί ότι το ΕΣΕ εξέτασε όλες τις παρατηρήσεις που έλαβε και εξήγησε, στην προσβαλλόμενη απόφαση, για ποιον λόγο ορισμένες από τις παρατηρήσεις αυτές δεν ήταν κρίσιμες για την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, αφετέρου δε απορρίπτει το επιχείρημα που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος ακρόασης με την αιτιολογία ότι το ΕΣΕ απέρριψε μη κρίσιμες παρατηρήσεις.

Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, στο έντυπο, οι ερωτήσεις ήταν διατυπωμένες κατά τρόπο ουδέτερο υπό τη μορφή σύντομης παρουσίασης του οικείου θέματος με παραπομπή στα σχετικά τμήματα της προκαταρκτικής απόφασης ή της αποτίμησης 3, ακολουθούμενης από πρόσκληση προς τους θιγόμενους μετόχους και πιστωτές να εκθέσουν τις παρατηρήσεις τους ή τις απόψεις τους επί του συγκεκριμένου θέματος.

Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει το επιχείρημα σχετικά με τον περιορισμό της έκτασης των απαντήσεων στο έντυπο, για τον λόγο ότι είναι αμιγώς θεωρητικό και δεν είναι ικανό να αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ότι, ελλείψει του εν λόγω περιορισμού, η διαδικασία θα μπορούσε να έχει καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα.

Πράγματι, αφενός, οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν ως απάντηση στο έντυπο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σχετικά με το δικαίωμα ακρόασης αναλύθηκαν λεπτομερώς στην προσβαλλόμενη απόφαση και οδήγησαν το γραφείο εκτιμήσεων στην έγκριση του διευκρινιστικού εγγράφου. Επομένως, ακόμη και αν η έκταση των παρατηρήσεων ήταν περιορισμένη, το ΕΣΕ και το γραφείο εκτιμήσεων απάντησαν εμπεριστατωμένα σε αυτές.

Αφετέρου, οι προσφεύγοντες δεν αναφέρουν ποιες είναι οι παρατηρήσεις, πλην εκείνων που είχαν υποβληθεί και στις οποίες είχαν απαντήσει το ΕΣΕ και το γραφείο εκτιμήσεων, τις οποίες εμποδίστηκαν, όπως ισχυρίζονται, να εκθέσουν λόγω του μεγέθους του εντύπου. Δεν διευκρινίζουν επίσης τα έγγραφα που θα επιθυμούσαν να έχουν επισυνάψει στο έντυπο.

Κατά τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει ως αλυσιτελή τον λόγο ακυρώσεως με τον οποίον προβάλλεται ότι η αποτίμηση 3 στηρίζεται σε εσφαλμένη βάση όσον αφορά την οικονομική κατάσταση της Banco Popular κατά τον χρόνο της εξυγίανσής της.

Συγκεκριμένα, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η εκτίμηση της διαφορετικής μεταχείρισης έπρεπε να πραγματοποιηθεί κατά τον χρόνο έγκρισης του καθεστώτος εξυγίανσης. Η έκθεση εμπειρογνωμοσύνης της Τράπεζας της Ισπανίας της 8ης Απριλίου 2019, στην οποία στηρίζονται οι προσφεύγοντες και της οποίας η προσκόμιση ζητήθηκε στο πλαίσιο μέτρου διεξαγωγής αποδείξεων, αφορά γεγονότα προγενέστερα της εξυγίανσης της Banco Popular, τα οποία δεν ήταν κρίσιμα για τη διενέργεια της αποτίμησης 3.

Κατά πέμπτον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τον λόγο ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι το ΕΣΕ μεταβίβασε αδικαιολόγητα στο γραφείο εκτιμήσεων τις εξουσίες λήψης αποφάσεων που του παρέχει ο κανονισμός 806/2014.

Πρώτον, αφού διαπίστωσε ότι οι προσφεύγοντες δεν προβάλλουν ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του κανονισμού 806/2014, ούτε αιτιάσεις αντλούμενες από την άσκηση διακριτικής ευχέρειας εκ μέρους του ΕΣΕ ή από έλλειψη σαφήνειας όσον αφορά την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων του τελευταίου με τον κανονισμό αυτόν, αλλά ούτε και αιτιάσεις αντλούμενες από παράβαση του εν λόγω κανονισμού εκ μέρους του ΕΣΕ και σχετικές με φερόμενη υπέρβαση από το ΕΣΕ των εξουσιών που του παρέχει ο ίδιος κανονισμός, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι τα επιχειρήματα με τα οποία προσάπτεται στο ΕΣΕ ότι παρέσχε εξουσία λήψης αποφάσεων στο γραφείο εκτιμήσεων δεν μπορούν να στοιχειοθετήσουν παραβίαση των αρχών που διέπουν τη μεταβίβαση εξουσιών.

Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η απόφαση να μη χορηγηθεί αποζημίωση στους θιγόμενους μετόχους και πιστωτές εκδόθηκε από το ΕΣΕ και όχι από το γραφείο εκτιμήσεων.

Επιπλέον, κατ' εφαρμογήν του κανονισμού 806/2014, οι οικονομικές και τεχνικές πτυχές της εκτίμησης της μεταχείρισης της οποίας θα είχαν τύχει οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές αν η Banco Popular είχε υπαχθεί σε κανονική διαδικασία αφερεγγυότητας έπρεπε να εκτιμηθούν από ανεξάρτητο εκτιμητή και όχι από το ίδιο το ΕΣΕ. Επομένως, το γεγονός ότι το ΕΣΕ ανέθεσε στο γραφείο εκτιμήσεων τη διενέργεια της αποτίμησης 3 δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως μεταβίβαση της εξουσίας του να εκδώσει την απόφαση.

Τρίτον, αφενός, υπό το πρίσμα των διατάξεων του κανονισμού 806/2014, το γεγονός ότι το ΕΣΕ ενέκρινε τα συμπεράσματα της αποτίμησης 3 δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως παράλειψη του ιδίου να ελέγξει την τήρηση των απαιτήσεων με τις οποίες πρέπει να συμμορφώνεται ο ανεξάρτητος εκτιμητής κατά τη διενέργεια της αποτίμησής του. Αφετέρου, από το ίδιο το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το ΕΣΕ δεν αρκέστηκε να συνοψίσει την αποτίμηση 3 και το διευκρινιστικό έγγραφο, αλλά εξέτασε το κύρος τους υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων των θιγόμενων μετόχων και πιστωτών.

Καθ' έκτον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τον λόγο ακυρώσεως που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής ένδικης προστασίας.

Όσον αφορά τη μη δημοσιοποίηση ορισμένων πληροφοριών στο μη εμπιστευτικό κείμενο της αποτίμησης 3, το οποίο επισυνάπτεται στην προκαταρκτική απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο επισημαίνει ότι δεν αμφισβητείται η εκτίμηση του ΕΣΕ ότι τα απαλειφθέντα στοιχεία σχετικά με τις προβλέψεις για νομικούς κινδύνους που περιλαμβάνονται στην αποτίμηση 3 καλύπτονταν από το επαγγελματικό απόρρητο και ήταν εμπιστευτικά, αλλά ούτε και αμφισβητείται η υποχρέωση του ΕΣΕ να προστατεύει τα εμπιστευτικά στοιχεία¹¹. Επιπλέον, οι προσφεύγοντες δεν

¹¹ Δυνάμει του άρθρου 88, παράγραφος 5, του κανονισμού 806/2014.

αναφέρουν ότι τα εν λόγω απαλειφθέντα στοιχεία είναι αναγκαία για την κατανόηση της προσβαλλόμενης απόφασης ή για την άσκηση του δικαιώματός τους σε πραγματική ένδικη προσφυγή.

Καθ' έβδομον, το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτει τον λόγο ακυρώσεως που στηρίζεται σε προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

Το Γενικό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο κανονισμός 806/2014 θεσπίζει μηχανισμό για τη διασφάλιση της δίκαιης αποζημίωσης των μετόχων και των πιστωτών της υπό εξυγίανση οντότητας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 17, παράγραφος 1, του Χάρτη.

Εν προκειμένω, δεδομένου ότι δεν απέδειξαν ότι το ΕΣΕ υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως καταλήγοντας στο συμπέρασμα, βάσει της αποτίμησης 3, ότι οι θιγόμενοι μέτοχοι και πιστωτές της Banco Popular δεν θα είχαν τύχει καλύτερης μεταχείρισης στο πλαίσιο κανονικής διαδικασίας αφερεγγυότητας απ' ό,τι στο πλαίσιο της εξυγίανσης, οι προσφεύγοντες δεν θεμελίωσαν προσβολή του δικαιώματός τους ιδιοκτησίας ως απόρροια της προσβαλλόμενης απόφασης.

Επιπλέον, δεν μπορεί βασίμως να υποστηριχθεί ότι το ΕΣΕ παρέβη το άρθρο 17 του Χάρτη, στο μέτρο που η αξία της αποζημίωσης βάσει της αρχής ότι κανένας πιστωτής δεν μπορεί να τύχει χειρότερης μεταχείρισης υπολογίστηκε βάσει του χειρότερου δυνατού σεναρίου για τους μετόχους, ήτοι της διαδικασίας εκκαθάρισης της Banco Popular. Πράγματι, η εφαρμογή ενός αντίστροφου σεναρίου εκκαθάρισης είναι σύμφωνη με τις εφαρμοστέες διατάξεις.